

მარიამ ჩხეიძე

Mariam Chkheidze

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი

Faculty of Humanities

პროტაგონისტის პორტრეტის პოსტმოდერნისტული გააზრება უმბერტო ეკოს რომანში „ვარდის სახელი“

Postmodern Reflection on the Protagonist's Portrait in Umberto Eco's Novel „The Name of the Rose“

This paper undertakes a comprehensive exploration of the intricate portrayal of William of Baskerville in Umberto Eco's seminal postmodernist novel, "The Name of the Rose," with a particular emphasis on elucidating the key features of postmodern literature and the character's dualistic nature. The analysis delves into Eco's adept use of pre-existing literary forms to craft a highly complex and multi-dimensional character, positioning William as a captivating hybrid, embodying the attributes of both a Franciscan monk and an amateur detective.

At the core of this investigation lies the endeavor to decode William's portrait, unraveling the layers of his dualistic nature. The character becomes a microcosm reflecting broader postmodernist themes, including an empirical approach to issues, intellectual curiosity, skepticism, double coding, duality, irony, and a nuanced sense of questioning established norms. In essence, William serves as a literary embodiment of postmodern complexity, inviting a nuanced analysis to grasp the intricacies of his character and the novel's overarching narrative.

The examination unfolds with a focus on Eco's strategic use of double coding, a hallmark of postmodern literature. This technique involves the blending of disparate literary elements, in this case, medieval and detective genres, to shape William's character. The paper explores how this double coding contributes to the richness of William's character, making him a fascinating subject for analysis within the context of postmodern literature.

To further illuminate the postmodern characteristics, the author draws on comparative examples, invoking the names of William Ockham and Sherlock Holmes. This comparative analysis serves as a lens through which we examine and accentuate the postmodern nuances present in William's persona. By juxtaposing William with these figures, the paper delineates the unique synthesis of medieval and detective elements in Eco's work.

The exploration extends to a detailed scrutiny of the similarities and differences between William and Holmes. Carefully selected passages from both novels are employed as illustrative evidence, offering a tangible foundation for the comparative analysis of the characters. The paper concludes by summarizing the key features of William's dualistic portrait as a product of post-modernist poetics.

საკვანძო სიტყვები: პოსტმოდერნიზმი, უმბერტო ეკო, პორტრეტი, ორმაგი ბუნება, ჰოლმსი, ოკამი

Keywords: Postmodernism, Umberto Eco, Portrait, Dual Nature, Holmes, Ockham

„შემოქმედმა უნდა იპოვოს მთავარი იდეა გმირის ფიზიონომიისა“, – წერდა დოსტოევსკი. ამ იდეის პოვნა პერსონაჟის გარეგნული თუ ფსიქოპორტრეტის შექმნას გულიხმობს. თითოეულმა ეპოქამ პორტრეტული დახასიათების თავისებური, განსხვავებული სახე შემოგვთავაზა, ამ მხრივ გამონაკლისი არც პოსტმოდერნიზმია, პერიოდი, რომელმაც მანამდე არსებული მხატვრული სახეების მოდიფიცირებით შექმნა ახალი, მრავალშრიანი ლიტერატურული ტექსტი და პერსონაჟის სახე.

უკვე არსებული ფორმების ახლებური გააზრება პოსტმოდერნიზმს სხვა ლიტერატურული მიმდინარეობებისაგან გამოარჩევს. მაგალითად, თუკი რეალიზმი ეწინააღმდეგებოდა ნიღაბს და მინიმუმამდე დაჰყავდა მისი გამოყენება, პოსტმოდერნიზმში პერსონაჟის სახეს რამდენიმე ნიღაბი ქმნის, ის ვერ ეგუება პერსონაჟის შინაგანი სამყაროსა და გარეგანი მახასიათებლების სხვაობას და კარნავალურობა, რეალისტურობა, ყველა კონტრადიქციული ცნება თუ ინსტანცია მასში თანაარსებობს. სწორედ კარნავალურობა გამოხატავს იმ სოციოკულტურული სიტუაციის არსს, რომელიც თანამედროვე საზოგადოებაში სპექტაკლის სახით ხორციელდება. ყოველივე ეს ასახავს სამყაროსა და ადამიანის აღქმის იმ თავისებურებას, რომელიც პოსტმოდერნისტული ეპოქისთვისაა დამახასიათებელი; როგორც ინდივიდი, ისე ემპირიული სინამდვილე ერთი, ჩამოყალიბებული სახით აღარ არსებობს და ხშირად ერთმანეთთან შეუსაბამო ფრაგმენტებით აგებულ მოცემულობადაც კია გააზრებული.

პოსტმოდერნისტული დისკურსი ირეკლავს რეალობას და ტექსტს ლაბირინთად აქცევს. სწორედ ამგვარ ლაბირინთულ დისკურსს სთავაზობს ავტორი მკითხველს რომანში „ვარდის სახელი“, რომელშიც არიადნეს ძაფი ლოგიკა და მოვლენათა ურთიერთგანპირობებულობაა. ის, რომ „ვარდის სახელი“ პოსტმოდერნისტული ესთეტიკის ფარგლებში თავსდება, დასტურდება რომანის რამდენიმე მახასიათებლითაც: 1. მეტაფიქცია – რომანი მეტაფიქციური, თვითრეფლექსურია; 2. ინტერტექსტუალობა – რომანი ეყრდნობა სხვადასხვა – ლიტერატურულ, ისტორიულ და ფილოსოფიურ წყაროს, ქმნის ურთიერთდაკავშირებულ უწყებათა ქსოვილს. 3. ისტორიული პასტიში – ერთგვარი პოპური ისტორიული და გამოგონილი ელემენტებისა, განზავებული შუა საუკუნეების მისტერიის, ისტორიული ფანტასტი-

კისა და პოსტმოდერნისტული თხრობის ტექნიკის ელემენტებით, განაპირობებს რთულ ნარატიულ სტრუქტურას და თხრობაში შემოაქვს ბუნდოვანება და გაურკვევლობა.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, პოსტმოდერნისტული ტექსტი შესაძლებლობას გვაძლევს რამდენიმე განსხვავებული სისტემის ფარგლებში გავიაზროთ. „ვარდის სახელი“ რამდენიმე დონეზე იკითხება: მონასტრის ცხოვრება, პაპისა და რელიგიის როლი საზოგადოებაში, შეთქმულების თეორიები. ეს ყველაფერი მკითხველისათვის შეთავაზებულია ფიქციური დროის ახალი მოდელის, დეტექტივისა და შუასაუკუნეობრივი ენციკლოპედიური ტექსტის მახასიათებლების თავისებური შერწყმის საფუძველზე, რასაც სიუჟეტის განვითარების პროცესში ვხვდებით. ყოველი ახალი ამოცანის ამოხსნას მკითხველი თხრობის სხვა დონეზე აჰყავს, სადაც დეკოდირების ახალი მეთოდებია საჭირო და სადაც იმავე პერსონაჟების სხვა სახეები გვხვდება.

„ვარდის სახელის“ პერსონაჟებიც, ტექსტის მსგავსად, სხვადასხვა სისტემის ფარგლებში აღიქმებიან. თუკი პოსტმოდერნისტული პოეტიკა უკვე არსებული მხატვრული სახეების მოდიფიცირებაა, და დავსესხებით ამავე რომანში გახშიანებულ სიტყვებს, რომ: „წიგნები უკვე დაწერილ წიგნებზე გვიამბობენ“ (ეკო, 2020, გვ. 398), მაშინ შეგვიძლია ვთქვათ, რომ პერსონაჟებიც უკვე შექმნილი, აქამდე არსებული პორტრეტების კოლაჟს წარმოადგენენ. სწორედ ამგვარი პასტიშის ტიპის პერსონაჟია რომანის პროტაგონისტი უილიამ ბასკერვილე, რომელიც კოლაჟია ყოფილი ინკვიზიტორის, ფრანცისკანელი ბერის და მოყვარული დეტექტივისა. ავტორი ორმაგ კოდირებას იყენებს და მედიევალური ტექსტისათვის დამახასიათებელ ნიშნებსა და დეტექტივის ჟანრულ თავისებურებებს ერთმანეთში აზავებს; ასეთივე სინთეზით მიგვანიშნებს სახელითა და გვარით უილიამის მთავარ ინტერპრეტაციებზე.

რომანის პროტაგონისტის პორტრეტი, ერთი მხრივ, წარმოჩენილია უილიამ ოკამის როგორც თეორიის უგულებელმყოფელისა და ემპირიზმის განმადიდებლის მაგალითზე, ხოლო, მეორე მხრივ, შერლოკ ჰოლმსის პერსონაჟზე დაყრნობით. უილიამ ბასკერვილელის ეს ფრაგმენტული იდენტობა ზუსტად ასახავს, თუ როგორ პერსონაჟს ქმნის პოსტმოდერნიზმი. აღსანიშნავია, რომ ეკო თავადაც ბევრს გვიყვება პერსონაჟის შექმნის პროცესზე: „მჭირდებოდა

გამომძიებელი, შეძლებისდაგვარად ინგლისელი, რომელსაც დაკვირვებისა და მინიშნებათა ინტერპრეტირების განსაკუთრებული უნარი ექნებოდა. ეს თვისებები როჯერ ბეკონის შემდეგ მხოლოდ ფრანცისკელთა გარემოში მოიძებნებოდა. გარდა ამისა, ნიშნების შესახებ თეორიას მხოლოდ ოკამელებთან ვხვდებით... კონკრეტული საგნების შესაცნობად ნიშნებს მხოლოდ ბეკონიდან ოკამამდე პერიოდში მიმართავდნენ. ამგვარად, ჩემი რომანისთვის მე-14 საუკუნე უნდა ამერჩია და მაღიზიანებდა ეს, რადგან მიჭირდა ამ პერიოდზე წერა. ამან მაიძულა, კითხვა, კვლევა გამეგრძელებინა და ასე აღმოვაჩინე, რომ მე-14 საუკუნის ფრანცისკელი, თუნდაც ინგლისელი, თავს ვერ აარიდებდა უპოვარებაზე კამათს“ (ეკო, 2020, გვ. 702). ამდენად, ასე შეიქმნა უილიამ ბასკერვილელი, მისი პორტრეტული დახასიათებისას კი ისეთ ასპექტში, როგორცაა წარმომავლობა, უნდა გამოიყოს ის უკანა ფონი, ის „ალტერ-ეგოები“, რომლებიც ეკომ უილიამისთვის აარჩია. რომანი რომ ინტერტექსტუალურია და რომ უილიამის პერსონაჟი ყველა დროის საუკეთესო დეტექტივის ქვეყნიდან – ინგლისიდან უნდა ყოფილიყო, ამის სადემონსტრაციოდ ავტორმა არა მხოლოდ გაგვაცნო პროტაგონისტის წარმომავლობა, არამედ მისი წოდებითაც – ბასკერვილელი – ხაზი გაუსვა უილიამის კავშირს შერლოკ ჰოლმსთან.

პერსონაჟის პორტრეტულ დახასიათებაში მნიშვნელოვანია მისი გარეგნული მახასიათებლების, ე.წ. ფერწერული პორტრეტის გამოსახვა. ეკო არც ამ შემთხვევაში მიდის შორს, არ იწყებს ახალი პორტრეტის ხატვას და არ ქმნის წარმოდგენაში „ახალ“ პერსონაჟს. უილიამის გარეგნული დახასიათებისას თითქმის ზედმიწევნით მიჰყვება ართურ კონან დოილს: „მამა უილიამი საშუალოზე მაღალი იყო და სიგამხდრისაგან კიდევ უფრო მაღალი ჩანდა. მახვილი, გამჭოლი მზერა ჰქონდა, თხელი, კეხიანი ცხვირი კი მის სახეს მარად ფხიზელ გამომეტყველებას სძენდა“ (ეკო, 2020, გვ. 33). ასე ახასიათებს შეგირდი ადსო უილიამს. ანალოგიურ პორტრეტულ დახასიათებას ვხვდებით „ალისფერ კვალში“, რომელშიც ექიმი უოტსონი შერლოკ ჰოლმსს შემდეგნაირად აღწერს: „ექვსი ფუტი სიმაღლე ჰქონდა და ისეთი აღნაგობისა იყო, რომ უფრო მაღალი მოგეჩვენებოდათ. ცოცხალი, გამჭრიახი თვალები და ვიწრო ქორისებური ცხვირი მის სახეს სიფხიზლისა და შეუპოვრობის იერს აძლევდა“ (დოილი, 2016, გვ. 133).

როგორც ვხედავთ, ეკომ გადაწყვიტა უილიამის ფიზიკური მონაცემები მაქსიმალურად დაეახლოვებინა შერლოკ ჰოლმსთან, თუმცა მათში შუა საუკუნეების მისტიკურობის ელფერი შეიტანა.

უილიამის გარეგნობა, რომლიდანაც ინტელექტი გამოსჭვივის, ერთგვარი მინიშნებაა, თუ როგორ უნდა გამოიყურებოდეს ჭეშმარიტი დეტექტივი, ისევე, როგორც თავად პროტაგონისტი უხსნის შეგირდს, თუ როგორი უნდა იყოს კარგი გამომძიებელი, რომლის უმთავრესი მოვალეობა, პირველ ყოვლისა, ეჭვის მიტანაა მასზე, ვინც გულწრფელს ჰგავს.

ცოდნისა და ჭეშმარიტებისადმი სკეპტიციზმი ერთ-ერთი მთავარი მახასიათებელია, რომელიც უილიამს პოსტმოდერნისტულ პერსონაჟად აქცევს. მთავარი პერსონაჟი მუდმივად ეჭვქვეშ აყენებს ინფორმაციის სხვადასხვა წყაროს მართებულობას და არ ერიდება მათ ღიად თუ დაუფარავად გამოვლენას, იქნება ეს წმინდანის ყალბი ნაწილები, თუ, უბრალოდ, ცრუ მოწმე და ცრუ ჩვენება.

პოსტმოდერნისტული პერსონაჟის ერთ-ერთი მთავარი მახასიათებელია ინტელექტუალური ცნობისმოყვარეობა და საკითხისადმი ინტერდისციპლინური მიდგომა (როცა დისციპლინებს შორის ხისტი საზღვრები დარღვეულია). სწორედ ამგვარი მიდგომით ხნის უილიამი თავსატეხებს, თავადაც დაუოკებელ ინტელექტუალურ ცნობისმოყვარეობას განასახიერებს და ერთმანეთთან აკავშირებს ისეთ დისციპლინებს, როგორებიცაა თეოლოგია, ფილოსოფია, ლოგიკა, რაც უბიძგებს, ეჭვქვეშ დააყენოს ყველა და ყველაფერი. ამგვარი დამოკიდებულება იწვევს უილიამში სკეპტიციზმს საზოგადოდ აღიარებული დიდი ნარატივების მიმართ.

რომანში სააბატო შუასაუკუნეების საზოგადოების მიკროკოსმოსს წარმოადგენს, თავისი მკაცრი იერარქიითა და დოგმატური რწმენით. თუმცა უილიამი სკეპტიკურად უყურებს ამ ინსტიტუციონალიზებულ სტრუქტურებს, ეჭვქვეშ აყენებს ეკლესიის ავტორიტეტსა და მის აბსოლუტურ ჭეშმარიტებას. აღსანიშნავია ისიც, რომ მისი არქეტიპული სახისაგან განსხვავებით, თუკი შესაძლოა, რომ ჰოლმსი ამგვარად მოვიხსენიოთ, უილიამი არ იყენებს ჰოლმსისეულ დედუქციის მეთოდს, მისი კვლევა არც დედუქციაა და არც ინდუქცია, არამედ ის, რასაც ამერიკელი პრაგმატიისტი ფილოსოფო-

სი პირსი აბდუქციად¹ სახელდებს (Burks, 1946, გვ. 301). ესაა Verbum mentis – როგორც უილიამი უწოდებს მას, ანუ ზოგადი ცნება, რომლისგანაც ვერასდროს მიიღებს კერძოს, ისევე, როგორც კერძობითი წინამძღვრიდან არაფერი ზოგადი არ გამომდინარეობს. სწორედ ამგვარი სკეპტიკური მიდგომით ხსნის ის თითოეულ თავსატეხს და თუნდაც ცხენის კვალიდან მისი ფერისა და სახელის გამოცნობა მკითხველს შესაძლოა დედუქციად მოეჩვენოს, უილიამი თავადვე განმარტავს, რომ სწორედ ნაკლებსარწმუნო ვარაუდთა გამორიცხვის მეთოდით მივიდა სიმართლემდე.

პროტაგონისტის პოსტმოდერნისტული პორტრეტის კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი შტრიხი ფრანცისკელთა ორდენის წევრობაა, რაც უილიამის პერსონაჟს უფრო საინტერესოს ხდის და, მეტიც, ამართლებს ეკოს ჩანაფიქრს, რადგან სწორედ წმინდა ფრანცისკის ორდენის წევრების ინტერესის საგანი იყო ქრისტეს უპოვარების შესახებ მსჯელობა; ეს კი უილიამს ეხმარება ამ თემაზე სააბატოში კამათისას თითოეული მორჩილის სახის დანახვაში. რატომ უილიამ ოკამი? სწორედ იმიტომ, რომ სიუჟეტის მსვლელობისას ოკამის სამართებლის² პრინციპს არ ღალატობს, არ აღიარებს საგნებს, როგორც აპრიორულ მოცემულობას. ის ცდილობს საგნების მიღმა განჭვრტოს მათი რეალური სახე, ცდაზე დაამყაროს მსჯელობა და ამგვარად ინტუიციური წვდომის საფუძველზე გამოავლინოს ჭეშმარიტება.

„არც მაშინ ვიცოდი და არც ახლა ვიცი, რას ეძებდა მამა უილიამი, ვფიქრობ, თავადაც არ იცოდა ეს, ერთადერთი – ჭეშმარიტების წყურვილი ამოდრავებდა და ეჭვი, რომელსაც მუდმივად ვგრძნობდი – რომ ჭეშმარიტება ის არ იყო, რაც იმწუთს ეგონა ხოლმე“ (ეკო, 2020, გვ. 31).

„სიმულაკრისა და სიმულაციის ერაში აღარ არის ღმერთი, არც უკანასკნელი სამსჯავრო, განყოფად ჭეშმარიტებისა და ყალბისაგან, ნამდვილისა და მისი ხელოვნური აღდგინებისაგან, რადგან ყველაფერი უკვე მკვდარია და წინასწარ აღდგენილი“ (Baudrillard, 1994, გვ. 6). მიუხედევად იმისა, რომ რომანში სხვა ისტორიულ დროს ვხვდებით, ამგვარი განწყობა სწორედ უილიამის პერსონაჟის არსებობით

1 აბდუქცია – ნაკლებად შესაძლებელი ან არასაჭირო ვარაუდების გამოთქმისა და აღმოფხვრის პროცესი.

2 ოკამის სამართებელი საგანთა ნებისმიერ რთულ წარმოდგენას გამორიცხავს.

შეიგრძნობა. საგულისხმოა ის ფაქტი, რომ თავად იმოწმებს ჰიუგო სენ-ვიქტორელის სიტყვებს: „ჭეშმარიტება იმაში ვლინდება, რაც ყველაზე ნაკლებად ჰგავს მას“. საგნებისადმი დამოკიდებულებით უილიამი ეგზისტენციალურ საკითხებს უსვამს ხაზს და იმ წინასწარგანზრახული ჩანაფიქრების გაშიფვრას ცდილობს, რომლებიც სწორედ მისი გამოძიების პარალელურად ისახება – მაშასადამე, მისთვის ყველაფერი უკვე მკვდარია და წინასწარ აღდგენილი, თუმცა ეს არ იცის.

რაც უფრო ღრმად იკვლევს სიკვდილის ირგვლივ არსებულ საიდუმლოებებს უილიამი, მით მეტ ურთიერთსაწინააღმდეგო ჩვენებას ხვდება, რომელთაგან თითოეული მოვლენათა განსხვავებულ ვერსიას გვთავაზობს. თავსატეხის ამოხსნისადმი მისი მიდგომა ასახავს პოსტმოდერნისტულ წარმოდგენას, რომ არ არსებობს ერთი, სინგულარული ობიექტი, ისევე როგორც არ არსებობს ერთი ჭეშმარიტება და მოვლენათა აღქმა ინდივიდუალურ პერსპექტივებს ექვემდებარება, მათ შორის მიკერძოებებსა და ძალაუფლებით მანიპულაციებსაც კი.

ცალკე უნდა აღინიშნოს ირონიაც, როგორც პოსტმოდერნისტული ხერხი. ირონიულობა უილიამ ბასკერვილელის პორტრეტში ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ასპექტია და ხშირად კომიკურ ატმოსფეროსაც ქმნის. მეტაფორულობა-პარაბოლურობაში განზავებულ იუმორს პერსონაჟი ერთი შეხედვით სერიოზულ ან ტრაგიკულ სიტუაციაში იყენებს და განსაკუთრებულად უსვამს ხაზს აბსურდის არსებობას გარკვეულ რწმენასა თუ პრაქტიკულ საქმიანობაში. ამ ყველაფრის გათვალისწინებით, უილიამი მომხიბლავ და მრავალმხრივ პერსონაჟად გვესახება და განასახიერებს სირთულეებს, პარადოქსებსა და სკეპტიციზმს, თამაშობს რა გარკვეული კატალიზატორის როლს მოვლენათა მდინარებაში.

ბოდრიარი (1994, გვ. 10) აღნიშნავს, რომ პოსტმოდერნისტული ხელოვნება აღარ არის ასლი, აღარ ექვემდებარება რაიმე ნორმას, რადგან ის თავად ქმნის ნორმებს, ის აღარ ახდენს ორიგინალის კოპირებას და არ იმეორებს იმას, რაც უკვე მოხდა. შესაბამისად, ამ ეპოქაში საერთოდ იცვლება მიმეზისის ცნება. აქ უკვე აღარ გვყავს ძალიან კარგი, საშუალო და ცუდი პერსონაჟები, რადგან თითოეული პერსონაჟი საკუთარ თავშივე აერთიანებს სამივე პორტრეტს. მის თანახმად, პოსტმოდერნისტული ხელოვნება დროში უსწრებს რეალობას, ის

უფრო სრულყოფილია, ვიდრე რეალობა, ამიტომ რეალური სამყარო შეიძლება შეიცვალოს ასლის შესაბამისად. სწორედ ეს ხდება „ვარდის სახელშიც“. დანაშაულებანი არათუ წინ უსწრებს გამოძიებას, არამედ გამომძიებლის მიერ ნავარაუდები სქემის მიხედვით ვითარდება (წიფურია, 2008, გვ. 172).

ის გუნება-განწყობილება, რომელიც თანამედროვე ეპოქამ ადამიანს მოუტანა, სავსეა ეჭვით, დაძაბულობით, შიშითა და შფოთვით. ეს თანამედროვე ბაროკო იაზრებს ადამიანის არსის არმქონე ყოფას და იმას, რომ ადამიანის „შემადგენლობა“ ბალანსია ეროსსა და თანატოსს შორის, სადაც ხან ერთი გადაწონის სასწორს და ხან მეორე. შუასაუკუნეების ისტორიულ ნარატივში პოსტმოდერნისტული განწყობა პროტაგონისტის უმთავრესი რელიგიური მიდგომით შემოდის. უილიამი, განსხვავებით მისი თანამედროვე ბერებისაგან, აღიარებს, რომ აღგზნებაში, სერაფიმთა იქნება თუ ლუციფერისა, მცირე სხვაობაა, ვინაიდან ერთიცა და მეორეც სულის უკიდურესი აღტყინებით იბადება (ეკო, 2020, გვ. 90) და რომ ანტიქსირტე სიყვარულიდანაც შეიძლება იშვას, ღმერთის ან ჭეშმრიტების ავადმყოფური სიყვარულიდანაც კი, ისე, როგორც ეს ჩვენი მთავარ დამნაშავის – ხორხეს შეთხვევაში ხდება.

რომანში უილიამ ბასკერვილელის არსებობა ემსახურება პოსტმოდერნისტული პრინციპების აქტუალობისა და მიმზიდველობის შეხსენებას, თუნდაც ისტორიული ნარატივის კონტექსტში. ის, რომ უილიამი ნამდვილად პოსტმოდერნისტული პერსონაჟია, პირველ ყოვლისა, მისი კომპლექსური ხასიათით დასტურდება. მისი მრავალშრიანი იდენტობა აერთიანებს, ერთი მხრივ, ფრანცისკელ ბერს, რომელიც მიჰყვება მკაცრ რელიგიურ ღირებულებებსა და ტრადიციებს, ხოლო, მეორე მხრივ, უადრესად ინტელექტუალურ დეტექტივს, რომელიც ყოველი ნაბიჯის გადადგმისას ლოგიკურ თანმიმდევრობას არ ღალატობს. ვინაობის ამგვარი დუალისტურობა ხშირია პოსტმოდერნიზმში, რადგან ამ შემთხვევაში პერსონაჟი, როგორც *speculum mundi* – სამყაროს სახე, შლის საზღვრებს სხვადასხვა როლებს შორის და იდენტობის ბინალურ პერსპექტივებს ხატავს. უილიამის პორტრეტი აერთიანებს ისეთ ასპექტებს, რომელთაც, ძირითადად, მხოლოდ პოსტმოდერნისტულ ნაწარმოებში შევხვდებით, იქნება ეს ფრაგმენტული იდენტობა, თვითრეფლექსურობა, ირონია,

მორალური რელატივიზმი თუ სხვა. მისი ყველა ეს მახასიათებელი, მისი ფიზიკურობისა და ფსიქოემოციური განწყობის ჯაჭვი, რომანის ბოლოს პოსტმოდერნისტული პორტრეტის მთლიანობას ქმნის. და თუ რომანის ფინალში მხოლოდ ვარდის სახელი გვრჩება, უილიამი მკითხველს ერნსტის კოლაჟის¹ სახით წარმოუდგება, რომლის თითოეული ნაწილი, როგორც დამოუკიდებელი ერთეული, ერთ მთლიან, სრულყოფილ სურათს ქმნის.

გამოყენებული ლიტერატურა:

- დოილი, ა.კ. (2016). ალისფერი კვალი. შერლოკ ჰოლმსის თავგადასავალი. თბილისი: „პალიტრა L“.
- ეკო, უ. (2020). ვარდის სახელი. თბილისი: „პალიტრა L“.
- წიფურია, ბ. (2008). პოსტმოდერნიზმი. ლიტერატურის თეორია; XX საუკუნის ძირითადი მეთოდოლოგიური კონცეფციები და მიმდინარეობანი. თბილისი: ლიტინსტიტუტის გამომცემლობა, 166-185.
- Baudrillard, J. (1994). Simulakra and Simulation. Trans. by Faria Glaser, Ann Arbor. The University of Michigan Press.
- Burks, A. (1946). Pierce's Theory of Abduction. Philosophy of Science. N13. Chicago: The University of Chicago Press.
- Eco, U. (1984). Postscript to The Name of the Rose. Trans. by William Weaver. San Diego: A Helen and Kurt Wolff Book.

---

¹ უმბერტო ეკო პოსტმოდერნიზმზე საუბრისას აღნიშნავდა, რომ ამ ეპოქაში ლიტერატურული პერსონაჟები ერნსტის კოლაჟებს ჰგვანან, რაშიც გულისხმობს ცნობილი გერმანელი დადაისტის მაქს ერნსტის კოლაჟებს. ცნობილია, რომ ერნსტი თავის კოლაჟებს სხვადასხვა მხატვრული მიმდინარეობისათვის დამახასიათებელ ტექნიკათა ნაზავით ქმნიდა.

References:

- Doili, A.K'. (2016). Alisp'eri K'vali; Sherlok' Holmsis tavgadasavali. [A Study in Scarlet; The Adventures of Sherlock Holmes].Tbilisi: "P'alit'ra L".
- Ek'o, U. (2020). Vardis Sakheli. [The Name of the Rose]. Tbilisi: "P'alit'ra L".
- Ts'ipuria, B. (2008). P'ost'modernizmi. Lit'erat'uris teoria; XX aauk'unis dziritadi metodologiuri k'ontseptsiebi da mimdinareobani. [Postmodernism. Theory of literature; The basic methodological schools and conceptions of XXth century]. Tbilisi: Lit'inst'it'ut'is gamomtsemloba.
- Baudrillard, J. (1994). Simulakra and Simulation. Trans. by Faria Glaser, Ann Arbor: The University of Michigan Press.
- Burks, A. (1946). Pierce's theory of Abduction. Philosophy of Science. N13. Chicago: The University of Chicago Pres".
- Eco, U. (1984). Postscript to The Name of the Rose. Trans. by William Weaver, San Diego: A Helen and Kurt Wolff Book.